

**VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

AUDITO ATASKAITA

**PSIČIKOS SVEIKATOS IR SAVIŽUDYBIŲ PREVENCIJOS STRATEGIJOS PRIEMONIŲ
ĮGYVENDINIMAS VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖJE**

2022-03-31 Nr. R-05-2

Su audito ataskaita galima susipažinti
Vilniaus miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos
interneto puslapyje adresu www.vilniuskontrolė.lt

TURINYS

SANTRAUKA	3
ĮŽANGA	7
AUDITO REZULTATAI	9
1. Savižudybių prevencijos sistema tobulintina	9
1.1 Savižudybių prevencijos veiklos valdymas turi trūkumų	9
2.2 Ne visais atvejais nustatyti veiklų vertinimo kiekybiniai rodikliai	12
2. Gali būti nepasiekti strategijos tikslai	13
2.1 Pasiiekta mažiau rezultatų negu planuota	13
2.2 Nepakankama veiklų planavimo ir vykdymo kontrolė	14
2.3 Savivaldybės interneto svetainėje trūksta viešinimo apie savižudybių prevenciją	15
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	15
PRIEDAI	
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	17
2 priedas. 2021 metais finansuotos veiklos	18
3 priedas. Audito apimtis ir metodai	19

SANTRAUKA

Audito svarba

Pasaulio sveikatos organizacija akcentuoja, kad efektyviai savižudybių prevencijai reikalinga koordinuota, išsami ir daugelį sektorių apimanti strategija, tačiau būtinas ir nuolatinis prevencinių priemonių efektyvumo ir veiksmingumo vertinimas, nes ne visada pasirinktos priemonės užtikrina norimą savižudybių skaičiaus sumažėjimą.

Savižudybių problemoms spręsti būtina skatinti bendradarbiavimą įvairiais lygmenimis ir kompleksiskai koordinuoti įvairių sričių specialistų veiksmus. Siekiant sujungti mieste veikiančių organizacijų ir specialistų pastangas tam, kad būtų užtikrinta nuosekli ir efektyvi pagalba žmonėms, Vilniaus miesto savivaldybėje 2015 m. gruodžio 17 d. 30 įstaigų, organizacijų pasirašė Vilniaus miesto savižudybių prevencijos memorandumą, kuriame įsipareigojo siekti, kad savižudybių rodiklis Vilniaus mieste neviršytų 10/100 tūkst. gyventojų. Įsipareigojimų įgyvendinimui savivaldybėje buvo patvirtinta Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2016-2019 metų strategija¹ ir Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategija². Strategijos tikslas – užtikrinti tarpsektorinio bendradarbiavimo savižudybių prevencijos srityje tęstinumą, kokybiškų psichikos sveikatos paslaugų teikimą ketinantiems žudyti ar mėginusiems nusižudyti asmenims bei nusižudžiusiųjų artimiesiems³.

Vertinant savižudybių prevencijos veiksmingumą būtinas tiek paskirų priemonių, tiek visos sistemos suderinamumas, atsižvelgiant į tai, kiek pasiekti rezultatai atitinka išsikeltus tikslus. Išankstinio audito tyrimo metu išanalizavę ir įvertinę su savižudybių prevencija susijusias problemas, pagrindinio tyrimo metu daugiausiai dėmesio skyrėme savižudybių prevencijos priemonių planavimo ir vykdymo vertinimui.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, Savivaldybės psichikos sveikatos ir Savižudybių prevencijos strategijos priemonių įgyvendinimą⁴.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar sudarytos sąlygos organizuoti į rezultatus nukreiptas veiklas įgyvendinant Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos priemones;

¹ Patvirtinta Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2016-04-19 sprendimu Nr. 1-414.

² Patvirtinta Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2020-04-15 sprendimu Nr. 1-464.

³ Ten pat.

⁴ Vilniaus miesto savivaldybės kontrolieriaus 2022-01-03 pavedimas Nr. B-02-3 „Dėl veiklos audito „Savivaldybės psichikos sveikatos ir savižudybių prevencijos strategijos priemonių įgyvendinimo vertinimas“ atlikimo.

- ar vykdant Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos priemonių 2021 m. veiklas pasiekti planuoti rezultatai.

Audituojamas subjektas – Vilniaus miesto savivaldybės administracija.

Audito metu informaciją ir duomenis rinkome iš savivaldybės administracijos, veiklas vykdančių 5 įstaigų ir organizacijų (BĮ Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro, VšĮ Krizių įveikimo centro, VšĮ Karoliniškių poliklinikos, VšĮ Šeimos ugdymo centro, VšĮ Psichoterapijos namų). Šioms įstaigoms veikloms vykdyti 2021 metais skirta 162 989 Eur (89,1 proc. visų skirtų lėšų) savivaldybės lėšų.

Audituojamas laikotarpis – 2021 metai. Siekiant įvertinti tendencijas ir pokyčius, kai kuriais atvejais naudojome ankstesnių metų duomenis.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 3 priede „Audito apimtis ir metodai“ (19 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

1. Savižudybių prevencijos sistema tobulintina

Savivaldybėje nenustatyti kriterijai, pagal kuriuos gali būti nustatytos prioritetinės veiklų kryptys, dėl COVID-19 pandemijos pasekmių nepatikslinka Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategija ir priemonės jai įgyvendinti, todėl savižudybių prevencijos priemonės gali neužtikrinti paslaugų prieinamumo asmenims, kuriems šios paslaugos labiausiai reikalingos (1.1 poskyris, 10 psl.).

BĮ Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro savižudybių rizikos valdymo algoritmo koordinatoriaus pateiktose 2021 m. ataskaitose nurodyti algoritmo trūkumai, tačiau siūlymai ir rekomendacijos nepateiktos. Informacija nustatyta tvarka nepateikta Memorandumo nariams, todėl gali būti neįvertinti nustatyti trūkumai turintys įtakos savižudybių prevencijos priemonių nustatymui, veiklų atrankai (1.1 poskyris, 10-11 psl.).

Savivaldybės prašymu, Vilniaus universiteto mokslininkai atlikę Vaikų ir suaugusiųjų savižudybių įvykusių 2019 m. lapkričio – 2020 m. spalio mėnesiais Vilniaus mieste analizę, nurodė vyrų savižudybių rodiklio svyravimus, vyresnių žmonių savižudybių problemas, tačiau 2020 m. ir 2021 metais nebuvo planuotos veiklos Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijoje nurodytai priemonei „Siekti tolesnio psichologinių ir psichiatrinių paslaugų teikimo vyrams turintiems su savižudybe susijusių sunkumų didėjimo“. Neįvertinus atliktų tyrimų, analizių rezultatų, ribojamas pagrįstų sprendimų dėl savižudybių prevencijos sistemos tobulinimo priėmimas (1.1 poskyris, 11 psl.).

Ne visos Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020–2024 metų strategijos įgyvendinimo priemonės numatytos 2020 metų priemonių plane, 2020 metais suorganizuota mažiau mokymų, konsultacijų ir susitikimų negu planuota, Strategijai įgyvendinti neparengtas priemonių planas 2021

metams. Neįvykdžius suplanuotų rodiklių ir Strategijai įgyvendinti kasmet neparengus priemonių plano, gali būti nepasiekti tikslai (1.1 poskyris, 11-12 psl.).

Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos įgyvendinimo priemonių plane 2020 metams ne visais atvejais nurodytos veiklų planuojamų rezultatų/vertinimo rodiklių reikšmės – planuojamų vykdyti mokymų skaičius, planuojamas apmokyti asmenų skaičius, socialinių kampanijų skaičius, planuojamas paslaugų gavėjų, mokymuose dalyvausiančių asmenų skaičius. Ne visais atvejais 2021 metais sudarytose Biudžeto lėšų naudojimo sutartyse nurodyti planuojami kiekybiniai rodikliai, kurie turi būti pasiekti įgyvendinus veiklas, finansuojamas savivaldybės lėšomis. Nenustačius siektinų reikšmių (vertinimo kriterijų), nėra galimybės įvertinti, ar priemonės/veiklos įgyvendintos, ar įvyko pokytis, nėra galimybės palyginti planuotų ir pasiektų rezultatų (1.2 poskyris, 12-13 psl.).

2. Gali būti nepasiekti strategijos tikslai

Ne visos su savižudybių prevencija susijusios veiklos, kurioms savivaldybė 2021 metais skyrė lėšas, buvo įvykdytos. VšĮ Krizių įveikimo centras, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija, neįvykdė visų planuotų veiklų, nes nebuvo sudarytos dalyvių grupės, veiklose nedalyvavo planuotas asmenų skaičius. Neįvykdžius planuotų veiklų VšĮ Krizių įveikimo centras savivaldybei grąžino 60,8 proc., Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija 9,2 proc. skirtų, bet nepanaudotų savivaldybės lėšų. VšĮ Karoliniškių poliklinika neįvykdė visų planuotų užsiėmimų, tačiau panaudojo visas (16 899 Eur) savivaldybės skirtas lėšas. Neįvykdžius su savižudybių prevencija susijusių planuotų veiklų gali būti neįgyvendintos Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijoje numatytos priemonės (2.1 poskyris, 13-14 psl.).

Savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyrius organizuoja ir analizuoja visuomenės sveikatos priežiūros priemonių įgyvendinimą, vykdo kontrolę, teikia Administracijos direktoriui pasiūlymus, vykdo veiklų stebėseną ir kontrolę, tačiau stebėsenos ir kontrolės procesas nedokumentuotas. Nesant dokumentuotų stebėsenos ir kontrolės procedūrų ne visais atvejais nustatyti pamatuoti planuojami rodikliai, įgyvendintos visos planuotos veiklos, o jų neįgyvendinus grąžintos savivaldybės lėšos, todėl vykdoma veiklų įgyvendinimo priežiūra ir kontrolė nėra efektyvi (2.2 poskyris, 14-15 psl.).

Informacija apie savižudybių prevencijos priemones, vykdomas veiklas, įstaigas ir organizacijas teikiančias pagalbą savivaldybės interneto svetainėje neskelbiama, todėl visuomenė negauna lengvai prieinamos informacijos, kuri sudarytų didesnes galimybes laiku kreiptis pagalbos kai jos labiausiai reikia, pasirinkti paslaugas, atitinkančias asmenų lūkesčius (2.3 poskyris, 15 psl.).

Rekomendacijos

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui rekomenduojame:

1. Siekiant, kad savižudybių prevencijos priemonės būtų planuojamos ir vykdomos sistemingai, inicijuoti sprendimų priėmimą, kad savižudybių prevencija būtų planuojama remiantis tyrimais, kad būtų numatyti kriterijai prioritetinėms kryptims nustatyti, suplanuotos konkrečios trumpojo laikotarpio priemonės (1-asis audito rezultatas).

2. Siekiant, kad būtų įgyvendinti Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos tikslai, nustatyti pamatuojamus veiklų vertinimo kriterijus/rodiklius (1-asis rezultatas).

3. Siekiant, kad būtų įvykdytos Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos priemonės ir planuotos veiklos, nustatyti stebėsenos ir kontrolės procedūras (2-asis rezultatas).

4. Siekiant užtikrinti informacijos apie savižudybių prevenciją prieinamumą, Savivaldybės internetinėje svetainėje skelbti informaciją apie savižudybių prevencijos priemones, vykdomas veiklas, įstaigas ir organizacijas teikiančias pagalbą (2-asis pagrindinis audito rezultatas).

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas (15 psl.).“

IŽANGA

Savižudybių skaičius – vienas iš svarbiausių rodiklių, rodančių visuomenės psichikos sveikatos būklę. Pagal Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenis Lietuvoje mirtingumas dėl savižudybių kasmet mažėja (2018 m. – 683 asmenys, 2019 m. – 658 asmenys, 2020 m. – 607 asmenys). Savižudybių rodiklis Lietuvoje 2018 m. buvo 24,4/100 tūkst. gyventojų, 2019 m. – 23,5/100 tūkst. gyventojų, 2020 m. – 21,7/100 tūkst. gyventojų. Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. strategija⁵ siekiama 2020 m. mirtingumo dėl savižudybių rodiklį sumažinti iki 19,5 atvejo 100 tūkst. gyventojų, o 2025 m. iki 12,0.

Palyginę Vilniaus miesto savivaldybėje 2018-2020 metų mirčių skaičių dėl savižudybių, nustatėme, kad jis kasmet mažėja (2018 metais buvo 89 atvejai, 2019 metais – 69 atvejai), išskyrus 2020 metus, per kuriuos mirčių skaičius padidėjo nežymiai – iki 72. Mirtingumas dėl savižudybių 100 tūkst. Vilniaus miesto gyventojų 2018 metais sudarė 16,2, 2019 metais – 12,4 ir 2020 metais – 12,7. Šis rodiklis yra mažiausias iš visų didžiųjų miestų savivaldybių ir artėja prie 2025 metais Lietuvoje planuojamų pasiekti rodiklių.

Mirtingumas didžiųjų miestų savivaldybėse pagal savižudybes

Savivaldybė	Laikotarpis	Mirusiųjų skaičius			100 tūkst. gyventojų tenka mirusiųjų		
		Iš viso	Vyrai	Moterys	Iš viso	Vyrai	Moterys
Vilniaus miesto	2018 metai	89	68	21	16,2	27,4	7,0
	2019 metai	69	57	12	12,4	22,5	3,9
	2020 metai	72	50	22	12,7	19,3	7,2
Kauno miesto	2018 metai	52	39	13	18,1	30,9	8,1
	2019 metai	65	49	16	22,6	38,5	9,9
	2020 metai	55	38	17	18,9	29,2	10,5
Klaipėdos miesto	2018 metai	31	21	10	20,9	31,4	12,3
	2019 metai	28	21	7	18,9	31,2	8,6
	2020 metai	25	21	4	16,8	30,7	5,0
Panevėžio miesto	2018 metai	28	21	7	31,9	54,5	14,2
	2019 metai	24	17	7	27,7	44,8	14,4
	2020 metai	24	19	5	28,2	50,7	10,5

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenys

Siekiant, kad Savivaldybėje savižudybių prevencija taptų efektyvesnė, 2015 m. gruodžio 17 d. buvo pasirašytas Vilniaus miesto savižudybių prevencijos memorandumas, patvirtintas Vilniaus miesto savižudybių rizikos valdymo algoritmas⁶. Jo tikslas – sukurti bendrą savižudybių rizikos valdymo sistemą Vilniaus miesto savivaldybėje, kuri leistų laiku atpažinti asmenis, turinčius minčių

⁵ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2014-06-26 nutarimu Nr. XII-964 (su vėlesniais pakeitimais).

⁶ Savivaldybės administracijos direktoriaus 2017-05-10 įsakymas Nr. 30-1073.

apie savižudybę, ketinantiems nusizudyti suteikti skubią ir tęstinę pagalbą, o nusizudžiusių artimiesiems suteikti specializuotą pagalbą.

Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijai įgyvendinti buvo patvirtintas priemonių įgyvendinimo planas 2020 metams⁷, kuriame numatyti planuojami pasiekti rezultatai.

Savivaldybėje prioritetingas Strategijos įgyvendinimo priemonių veiklų kryptis kasmet tvirtina Savivaldybės tarybos Sveikatos ir sporto reikalų komitetas⁸.

Nuo 2021 metų pasikeitus Strategijos įgyvendinimo priemonių veiklų (toliau – veiklos) pasirinkimo tvarkai⁹, veiklos skirtos savižudybių prevencijai atrenkamos konkurso būdu.

Veikloms vykdyti 2021 metais skirta 183 018 Eur savivaldybės lėšų, panaudota 151 528,40 Eur, grąžinta 31 489,60 Eur nepanaudotų lėšų (žr. 2 priedą).

⁷ Savivaldybės tarybos 2020-04-15 sprendimas Nr. 1-464 (su vėlesniais pakeitimais).

⁸ Savivaldybės tarybos 2021-04-21 sprendimas Nr. 1-940.

⁹ Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos įgyvendinimo priemonių veiklų parinkimo, administravimo ir finansavimo konkurso būdu tvarkos aprašas patvirtintas 2021-05-04 administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 30-1197/21, šio aprašo pakeitimas patvirtintas administracijos direktoriaus 2022-02-15 įsakymu Nr. 30-355/22.

AUDITO REZULTATAI

1. Savižudybių prevencijos sistema tobulintina

PSO pabrėžia, kad planuojant savižudybių prevencijos priemones, pirmiausia reikia atlikti situacijos analizę, nustatyti problemos mastą. Svarbu išsiaiškinti, kiek įvyksta savižudybių ir bandymų nusižudyti per metus, nustatyti tiesioginius veiksnius, identifikuoti pažeidžiamiausias gyventojų grupes. Taip pat turėtų būti įvardyti dažniausiai pasitaikantys savižudybės būdai ir galimos priežastys, įvertintas paslaugų, skirtų tiems, kurie mėgino žudytis, prieinamumas, nauda ir kokybė, identifikuoti trūkumai.¹⁰ Siekiant, kad pagalba būtų teikiama efektyviai, turi būti sukurta pagalbos ketinantiems, bandžiusiems nusižudyti asmenims, nusižudžiusių asmenų artimiesiems giminaičiams ir kitiems su savižudybe susidūrusiems, teikimo sistema.

1.1 Savižudybių prevencijos veiklos valdymas turi trūkumų

Atlikdami auditą laikėme, kad savivaldybėje yra sukurta sistema, skatinanti bendradarbiavimą įvairiais lygmenimis, koordinuojamas Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos priemonių įgyvendinimas, atliekama savižudybių rodiklių įgyvendinimo analizė, kuria remiantis nustatomos priemonės rezultatams gerinti.

Sukurta veiklos valdymo sistema turi užtikrinti galimybes atsakyti į pagrindinius klausimus apie veiklos rezultatyvumą: ar visiems asmenims prieinamos paslaugos, ar pasiekiami laukiami rezultatai.

Savivaldybėje savižudybių prevencijos veikloje dalyvauja Savivaldybės tarybos Sveikatos ir sporto reikalų komitetas, Vilniaus miesto savižudybių prevencijos memorandumą pasirašiusios įstaigos ir organizacijos, Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020–2024 metų strategijos ir jos priemonių plano įgyvendinimo koordinavimo darbo grupė, veiklų vertinimo ir atrankos komisija, Savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyrius, BĮ Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro savižudybių rizikos valdymo algoritmo koordinatorius.

Savivaldybės tarybos Sveikatos ir sporto reikalų komitetas kiekvienais metais tvirtina prioritetingas Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020–2024 metų strategijos įgyvendinimo priemonių veiklos kryptis¹¹, kurios nustatomos atsižvelgiant į Savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyrius pateiktus Vilniaus miesto savižudybių prevencijos strategijos ir jos priemonių plano įgyvendinimo koordinavimo darbo grupės siūlymus¹².

¹⁰ PSO, Veiksmai visuomenės sveikatos srityje vykdant savižudybių prevenciją. Bendrosios gairės, 2012 metai.

¹¹ Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategija, patvirtinta savivaldybės tarybos 2020-04-15 sprendimu Nr. 1-464 (2021-04-21 tarybos sprendimo Nr. 1-940 redakcija) ir Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos įgyvendinimo priemonių veiklų parinkimo, administravimo ir finansavimo konkurso būdu tvarkos parašo, patvirtinto administracijos direktoriaus 2021-05-04 įsakymu Nr. 30-1197/21, 6 p.

¹² Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategija, patvirtinta savivaldybės tarybos 2020-04-15 sprendimu Nr. 1-464 (2021-04-21 tarybos sprendimo Nr. 1-940 redakcija).

Savivaldybėje 2021 metams patvirtintos šios prioritetinės kryptys¹³:

- Standartizuoti savižudybių prevencijos („SafeTALK“) ir intervencijos („ASIST“) mokymai vartininkams;
- Supervizijos, specializuoti mokymai ir kvalifikacijos kėlimas savižudybių prevencijos sistemos dalyviams;
- Krizių valdymo planas ir jo diegimas/pritaikymas švietimo, socialinių paslaugų, sveikatos priežiūros įstaigose;
- Psichologinės pagalbos prieinamumo užtikrinimas: turintiems suicidalinių minčių ar ketinantiems žudyti, mėginusiems nusižudyti asmenims, išgyvenantiems artimojo savižudybę, asmenims, kurių artimieji yra padidėjusioje savižudybės rizikoje;
- Specializuotos pagalbos užtikrinimas asmenims, turintiems ilgalaikių su savižudybe susijusių sunkumų;
- COVID-19 pandemijos pasekmių psichikos sveikatai vertinimas bei mažinimas (vaikams ir jaunimui, vyresnio amžiaus asmenims, asmenims susidūrusiems su perdegimo sindromu, asmenims, kuriems buvo nustatyta koronaviruso liga).
- Vaikų ir suaugusiųjų savižudybių atvejų analizė COVID-19 pandemijos fone.

Savivaldybėje nenustatyti kriterijai, pagal kuriuos gali būti nustatytos prioritetinės veiklų kryptys, dėl COVID-19 pandemijos pasekmių nepatikslinka Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategija ir priemonės jai įgyvendinti, todėl savižudybių prevencijos priemonės gali neužtikrinti paslaugų prieinamumo asmenims, kuriems šios paslaugos labiausiai reikalingos.

Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijoje, kurios VI dalis pakeista 2021 m. balandžio 21 d. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-940, nurodyta, kad nustatant prioritetines priemonių veiklų kryptis atsižvelgiama į Vilniaus miesto savivaldybės savižudybių prevencijos memorandumo narių, Vilniaus miesto savižudybių rizikos valdymo algoritmo koordinatoriaus pateiktus siūlymus ir išvadas. Savižudybių prevencijos koordinatorius ne rečiau kaip kartą per ketvirtį turi pateikti informaciją Memorandumo nariams apie savižudybių prevencijos koordinavimo eigą, rezultatus ir tobulinimo galimybes, prireikus inicijuoti tam reikalingus veiksmus ar teisės aktus, kreipiantis į Savivaldybės administracijos direktorių¹⁴. Savižudybių prevencijos koordinavimas vykdomas švietimo, informavimo ir konsultavimo, metodinės pagalbos teikimo ir stebėsenos vykdymo srityse¹⁵.

¹³ Savivaldybės tarybos Sveikatos ir sporto reikalų komiteto 2021-03-30 posėdžio protokolas Nr. 4-2251-(1.1.23E-T1).

¹⁴ Vilniaus miesto savivaldybės savižudybių prevencijos koordinavimo tvarkos aprašas, patvirtintas administracijos direktoriaus 2021-01-08 įsakymu Nr. 30-35/21, 15 p. ir 16 p.

¹⁵ Ten pat, 17 p.

Nustatėme, kad savižudybių rizikos valdymo algoritmo koordinatoriaus, kurio pareigybės patvirtinta BĮ Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro etatų sąrašė¹⁶, 2021 m. I–IV ketvirčių ataskaitose nurodyti algoritmo¹⁷ trūkumai, tačiau siūlymai ir rekomendacijos nepateiktos. Pagal BĮ Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro pateiktą informaciją metinė ataskaita 2022 m. sausio 28 d. buvo pristatyta Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020–2024 metų strategijos ir jos priemonių plano įgyvendinimo koordinavimo darbo grupei, nors Vilniaus miesto savivaldybės savižudybių prevencijos koordinavimo tvarkos apraše nurodyta, kad Memorandumo nariams informacija teikiama ne rečiau kaip kartą per ketvirtį¹⁸. Nepateikus informacijos nustatyta tvarka, gali būti neįvertinti trūkumai turintys įtakos savižudybių prevencijos priemonių nustatymui, veiklą atrankai.

Pažymėtina, kad Vilniaus miesto savižudybių prevencijos memorandume, kurį 2015 m. gruodžio 17 d. pasirašė 30 įstaigų ir organizacijų, šalys pasidalino kompetencijomis ir funkcijomis savižudybių prevencijos srityje Vilniaus mieste, tačiau konkrečios funkcijos ir atsakingi subjektai jame nenurodyti.

Patvirtinus prioritetines veiklos kryptis, veiklos Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020–2024 metų strategijos priemonėms įgyvendinti atrenkamos konkurso būdu pagal patvirtintus kriterijus¹⁹. Savivaldybės prašymu, Vilniaus universiteto mokslininkai atliko Vaikų ir suaugusiųjų savižudybių įvykusių 2019 m. lapkričio – 2020 m. spalio mėnesiais Vilniaus mieste analizę. Mokslininkai įvertino savižudybių prevencijos sistemos funkcionavimą ir pateikė rekomendacijas bei išvadas dėl sistemos tobulinimo²⁰. Ataskaitoje atkreiptas dėmesys į vyrų savižudybių rodiklio svyravimus, vyresnių žmonių savižudybių problemas, tačiau 2020-2021 metais nebuvo planuotos veiklos Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijoje nurodytai priemonei „Siekti tolesnio psichologinių ir psichiatrinių paslaugų teikimo vyrams turintiems su savižudybe susijusių sunkumų didėjimo“. Neįvertinus atliktų tyrimų, analizių rezultatų, ribojamas pagrįstų sprendimų dėl savižudybių prevencijos sistemos tobulinimo priėmimas.

Savivaldybėje sudaryta Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020–2024 metų strategijos ir jos priemonių plano įgyvendinimo koordinavimo darbo grupė²¹, kuriai pavesta koordinuoti, kaip

¹⁶ BĮ Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktoriaus 2021-02-08 įsakymas Nr. VĮ-14/21.

¹⁷ Vilniaus miesto savivaldybės savižudybių rizikos valdymo algoritmas, patvirtintas savivaldybės administracijos direktoriaus 2017-05-10 įsakymu Nr. 30-1073.

¹⁸ Patvirtintas savivaldybės administracijos direktoriaus 2021-01-08 įsakymu Nr. 30-35/21, 15 p.

¹⁹ Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos įgyvendinimo priemonių veiklų parinkimo, administravimo ir finansavimo konkurso būdu tvarkos aprašas, patvirtintas 2021-05-04 savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 30-1197/21, 26 p.

²⁰ Mokslinio tyrimo „Vaikų ir suaugusiųjų savižudybių įvykusių 2019 m. lapkričio – 2020 m. spalio mėnesiais Vilniaus mieste analizė“ ataskaita.

²¹ Vilniaus miesto savivaldybės Mero 2021-03-12 potvarkis Nr. 22-64/21.

įgyvendinama Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020–2024 metų strategija, jos priemonių planas, ir teikti siūlymus dėl naujų priemonių planų projektų rengimo.

Analizuodami Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020–2024 metų strategiją, jos priemonių įgyvendinimą nustatėme, kad:

- 2020 metų priemonių plane numatytos ne visos Strategijos įgyvendinimo priemonės (pvz., „Siekti tolesnio psichologinių ir psichiatrinų paslaugų teikimo vyrams turintiems su savižudybe susijusių sunkumų didėjimo“);
- pasiekti ne visi 2020 metais planuoti rezultatai (pvz., planuota Vilniaus miesto tikslinėms grupėms suorganizuoti 14 „ASIST“ mokymų ir 25 „SafeTALK“ mokymai, tačiau buvo suorganizuota 20 „SafeTALK“ mokymų ir 9 ASIST mokymai; teikiant psichologinę pagalbą vyresnio amžiaus asmenims namuose – iš planuotų 60 konsultacijų, suteikta 42 psichologinės konsultacijos, iš planuotų 60 individualių konsultacijų suteikta 14 konsultacijos, iš planuotų 5 supervizijų/intervizijų įvyko 2 susitikimai);
- neparengtas Strategijos įgyvendinimo priemonių planas 2021 metams.

Neįvykdžius suplanuotų rodiklių ir Strategijai įgyvendinti kasmet neparengus priemonių plano, gali būti nepasiekti tikslai.

1.2 Ne visais atvejais nustatyti veiklų vertinimo kiekybiniai rodikliai

Laikėmės nuostatos, kad veiklos vertinimo rodikliai sudaro galimybes įvertinti rezultatus, kai jie yra pamatuojami, tinkami stebėti ir vertinti.

Nustatėme, kad Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos įgyvendinimo priemonių plane 2020 metams ne visais atvejais nurodytos veiklų planuojamų rezultatų/vertinimo rodiklių reikšmės:

- vykdant veiklą „Sukurti krizių sveikatos priežiūros įstaigose valdymo planą“ nenurodytas planuojamas vykdyti mokymų skaičius;
- vykdant veiklą „SafeTALK“ mokymų organizavimas vilniečiams dirbantiems klientų aptarnavimo srityje, privataus ir viešojo sektoriaus personalo vadovams ir specialistams, „SafeTALK“ mokymų organizavimas 16 metų ir vyresniems Vilniaus miesto mokiniams“ nenurodytas planuojamas apmokyti asmenų skaičius;
- vykdant veiklą „Sukurti nuoseklią, ne trumpesnę nei 6 mėnesių socialinę kampaniją savižudybių prevencijos tema“ nenurodytas planuojamų socialinių kampanijų skaičius;
- vykdant veiklą „Specializuota psichologinė ir psichiatrinė pagalba teikiama psichikos sveikatos centruose dirbančių specialistų (ASSIP)“ nenurodytas planuojamas paslaugų gavėjų skaičius;
- vykdant veiklą „Dalyvavimas kompetencijos tobulinimo renginiuose, stažuotėse, supervizijose“ nenurodytas planuojamas dalyvių skaičius.

Ne visais atvejais 2021 metais sudarytose Biudžeto lėšų naudojimo sutartyse nurodyti planuojami kiekybiniai rodikliai, kurie turi būti pasiekti įgyvendinus veiklas, finansuojamas savivaldybės lėšomis. Pvz., vykdant veiklą „VšĮ Karoliniškių poliklinikos ir VšĮ Lazdynų poliklinikos pacientų emocinės būklės ir gyvenimo kokybės ypatumai ir gerinimas po COVID-19 pandemijos“, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyriaus ir VšĮ Karoliniškių poliklinikos 2021 m. rugpjūčio 6 d. sudarytoje Biudžeto lėšų naudojimo sutartyje Nr. A291-1646/21, iš 19 veiklų 10-yje²² nenurodyti kiekybiniai veiklų vertinimo kriterijai.

Nenustačius siektinų reikšmių (vertinimo kriterijų), nėra galimybės įvertinti, ar priemonės/veiklos įgyvendintos, ar įvyko pokytis, nėra galimybės palyginti planuotų ir pasiektų rezultatų.

2. Gali būti nepasiekti strategijos tikslai

Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos tikslai yra pagrindinis ir tolimasis²³. Pagrindinis tikslas – užtikrinti tarpsektorinio bendradarbiavimo savižudybių prevencijos srityje tęstinumą, užtikrinant kokybiškų psichikos sveikatos paslaugų teikimą ketinantiems žudytis ar mėginusiems nusižudyti asmenims bei nusižudžiusiųjų artimiesiems. Tolimasis strategijos tikslas – siekti, kad savižudybių rodiklis Vilniaus mieste neviršytų 10 atvejų 100 tūkstančių gyventojų.

2.1 Pasiiekta mažiau rezultatų negu planuota

Laikėmės nuostatos, kad savivaldybėje pasiekti 2021 metais planuoti rezultatai, kai įvykdytos veiklos susiję su savižudybių prevencija, vykdant veiklas dalyvavo suplanuotas asmenų skaičius, veiklų vykdytojai įvykdė visas Biudžeto lėšų naudojimo sutartyje nurodytas veiklas.

Nustatėme, kad ne visos veiklos, kurioms savivaldybė 2021 metais skyrė lėšas, buvo įvykdytos:

- VšĮ Krizių įveikimo centras neįvykdė veiklų „Tikslinės grupės dalyvių pritraukimas“, „Pilotinis tyrimas“, „Krizinės intervencijos ir tyrimo atlikimas“, nes nebuvo sudarytos dalyvių grupės, nedalyvavo planuotas asmenų skaičius. Veiklai „Krizinių intervencijų metodika ir jos taikymas persirgusiems sunkia COVID-19 forma“ vykdyti skirtas, bet nepanaudotas 22 553,09 Eur lėšas (63,9 proc. skirtų lėšų) įstaiga grąžino savivaldybei.
- VšĮ Krizių įveikimo centro vykdomoje veikloje „Individualūs atrankiniai pokalbiai su krizių intervencijos specialistu“ dalyvavo 2 asmenys, nors buvo planuota 20 dalyvių, veikloje „Tęstinė individuali krizių intervencijos pagalba bandžiusiųjų žudytis artimiesiems“ dalyvavo

²² Paskaitų ciklas, Praktinis užsiėmimas „Gero miego planas“, Tikslingo laiko planavimo įgūdžių ugdymo ir palaikymo užsiėmimai, Kūrybiniai užsiėmimai, Interaktyvios psichoedukacinės paskaitos profesinės psichikos sveikatos ir darbuotojų gerovės temomis, Nerimo valdymo užsiėmimai, Grupinė psichoterapija, Dailės užsiėmimai, Autogeninė relaksacija, Šviesos terapija.

²³ Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategija, patvirtinta savivaldybės tarybos 2020-04-15 sprendimu Nr. 1-464 (2021-04-21 tarybos sprendimo Nr. 1-940 redakcija).

10 asmenų, planuota – 12 asmenų. Įstaiga planavo, kad veikloje „Krizių intervencijos grupė bandžiusiųjų žudyti artimiesiems“ dalyvaus 15-20 asmenų, tačiau grupė nebuvo sudaryta. Veiklai „Psichologinė pagalba bandžiusiųjų žudyti artimiesiems“ skirtas, bet nepanaudotas 4 985,00 Eur lėšas (49,9 proc. skirtų lėšų) įstaiga grąžino savivaldybei.

- Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija planavo, kad vykdant veiklą „Skubios psichologinės pagalbos vyresnio amžiaus asmenims teikimas“ bus suteikta paslaugų 10-12 vyresnio amžiaus asmenims, tačiau paslaugos suteiktos tik 7 asmenims. Veiklai „Psichologinės pagalbos prieinamumo užtikrinimas LRK vyresnio amžiaus asmenims“ skirtas, bet nepanaudotas 375,00 Eur lėšas (9,2 proc. skirtų lėšų) draugija grąžino savivaldybei.

- VšĮ Karoliniškių poliklinika veiktas „Grupiniai užsiėmimai su psichologu“, „Grupiniai dėmesingumu Mindfulness grįsto streso valdymo užsiėmimai“ ir „Savitarpio paramos grupė“ įvykdė 81 proc., veiklą „Grupiniai muzikos, piešimo ant vandens, šokio judesio terapijos užsiėmimai“ – 75 proc. Nors planuotų veiklų poliklinika neįvykdė 100 proc., tačiau panaudojo visas 16 899 Eur veiklai „VšĮ Karoliniškių poliklinikos ir VšĮ Lazdynų poliklinikos pacientų emocinės būklės ir gyvenimo kokybės ypatumai ir gerinimas po COVID-19 pandemijos“ skirtas savivaldybės lėšas.

Neįvykdžius visų su savižudybių prevencija susijusių planuotų veiklų gali būti neįgyvendintos Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijoje numatytos priemonės.

2.2 Nepakankama veiklų planavimo ir vykdymo kontrolė

Laikėmės nuostatos, kad vykdoma veiklų įgyvendinimo priežiūra ir kontrolė yra efektyvi, kai analizuojamas vykdomų veiklų įgyvendinimas ir nustatomos priemonės rezultatams gerinti.

Veiklos vykdymą kontroliuoja Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu sudaryta patikrinimo komisija²⁴, kuri tikrina, kaip organizacijos vykdo biudžeto lėšų naudojimo sutartyje numatytus įsipareigojimus ir lėšų panaudojimą pagal paskirtį, tačiau patikrinimo komisija 2021 m. nebuvo sudaryta.

Sveikatos apsaugos skyriaus nuostatuose²⁵ nurodyta, kad skyrius organizuoja ir analizuoja visuomenės sveikatos priežiūros priemonių įgyvendinimą, vykdo kontrolę, teikia Administracijos direktoriui pasiūlymus šiais klausimais. Sveikatos apsaugos skyriaus vyriausiasis specialistas vykdo veiklų stebėseną ir kontrolę²⁶. Pažymėtina, kad kontrolės ir stebėsenos procesas nėra dokumentuotas.

²⁴ Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos įgyvendinimo priemonių veiklų parinkimo, administravimo ir finansavimo konkurso būdu tvarkos aprašas, patvirtintas savivaldybės administracijos direktoriaus 2021-05-04 įsakymu Nr. 30-1197/21, 48 p.

²⁵ Savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyriaus nuostatai, patvirtinti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019-06-03 įsakymu Nr. 40-180/19, 9.5 p.

²⁶ Sveikatos apsaugos skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymas (SAS-5), patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2020-09-10 įsakymu Nr. 40-464/20.

Nesant dokumentuotų stebėsenos ir kontrolės procedūrų ne visais atvejais nustatyti pamatuoti planuojami rodikliai, įgyvendintos visos planuotos veiklos, o jų neįgyvendinus grąžintos savivaldybės skirtos lėšos.

2.3 Savivaldybės interneto svetainėje trūksta viešumo apie savižudybių prevenciją

Laikėmės nuostatos, kad savivaldybės interneto svetainėje paskelbta informacija nukreipta į savižudybių prevencijos priemonių ir paslaugų sklaidą.

Savivaldybės interneto svetainėje skalbiamas tik Vilniaus miesto savivaldybės savižudybių prevencijos 2020–2024 metų strategijos 2021 metų įgyvendinimo priemonių veiklų paraiškų priėmimas. Informacija apie savižudybių prevencijos priemones, vykdomas veiklas, įstaigas ir organizacijas teikiančias pagalbą savivaldybės interneto svetainėje neskelbiama, todėl visuomenė negauna lengvai prieinamos informacijos. Viešai pateikta informacija sudaro didesnes galimybes laiku kreiptis pagalbos kai jos labiausiai reikia, pasirinkti paslaugas, atitinkančias asmenų lūkesčius.

Siekiant, kad su savižudybės rizika susijusiems asmenims būtų laiku suteikta pagalba, taip išvengiant mirčių dėl savižudybių, turėtų būti didinama informacijos sklaida savivaldybės interneto svetainėje.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomendacijos eilės numeris	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas/ Priemonės/ Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1.	Siekiant, kad savižudybių prevencijos priemonės būtų planuojamos ir vykdomos sistemingai, inicijuoti sprendimų priėmimą, kad savižudybių prevencija būtų planuojama remiantis tyrimais, kad būtų numatyti kriterijai prioritetinėms kryptims nustatyti, suplanuotos konkrečios trumpojo laikotarpio priemonės.	Savivaldybės administracija	Patikslinti Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020–2024 metų strategiją, peržiūrint patvirtintas priemones, numatant kriterijus prioritetinėms kryptims nustatyti ir numatant tvarką priemonių planui tvirtinti.	2022-12-31
2.	Siekiant, kad būtų įgyvendinti Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos tikslai, nustatyti pamatuojamus veiklų vertinimo kriterijus/rodiklius.	Savivaldybės administracija	Pasirašomose biudžeto naudojimo sutartyse bus nustatomi pamatuojami vertinimo rodikliai.	2022-06-01

3.	Siekiant, kad būtų įvykdytos Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos priemonės ir planuotos veiklos, nustatyti stebėsenos ir kontrolės procedūras.	Savivaldybės administracija	Patikslinti Aprašą punktu: „Veiklų vykdytojai, praėjus 3 mėn. po biudžeto naudojimo sutarčių pasirašymo, teikia Sveikatos apsaugos skyriui tarpines veiklų įgyvendinimo ataskaitas ir veiklų grafiką. Esant nukrypimams nuo grafiko veiklų vykdytojai nedelsiant turi apie tai informuoti Sveikatos apsaugos skyrių“.	2022-08-31
4.	Siekiant užtikrinti informacijos apie savižudybių prevencijos priemones prieinamumą, Savivaldybės internetinėje svetainėje skelbti informaciją apie savižudybių prevencijos priemones, vykdomas veiklas, įstaigas ir organizacijas teikiančias pagalbą.	Savivaldybės administracija	Informacija apie savižudybių prevencijos priemones bus skelbiama Savivaldybės internetinėje svetainėje nurodant vykdomas veiklas, įstaigas teikiančias pagalbą.	2022-06-15

Vilniaus miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos
vyriausioji patarėja
tarnautoja

Birutė Žilėnienė
Daiva Kirkilienė

Susipažinau:
Savivaldybės administracijos direktorė

Lina Koriznienė

Audito ataskaitos „Psichikos sveikatos ir savižudybių prevencijos strategijos priemonių įgyvendinimas Vilniaus miesto savivaldybėje“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

Taryba – Vilniaus miesto savivaldybės taryba

Savivaldybė – Vilniaus miesto savivaldybė

Savivaldybės administracija – Vilniaus miesto savivaldybės administracija

Strategija – Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategija

BĮ – biudžetinė įstaiga

„SafeTALK“ mokymai – tai mokymai skirti norintiems išmokti atpažinti savižudybės riziką ir nukreipti tęstinės pagalbos.

„ASIST“ mokymai – tai savižudybių intervencijos įgūdžių mokymai, kurių tikslas įgalinti dalyvius atpažinti, kada asmuo gali bandyti nusižudyti.

Audito ataskaitos „Psichikos sveikatos ir savižudybių prevencijos strategijos priemonių įgyvendinimas Vilniaus miesto savivaldybėje“
2 priedas

2021 metais finansuotos veiklos

El. Nr.	Veiklos pavadinimas	Vykdytojas	Savivaldybės lėšos (Eur)		
			Skirta	Panaudota	Gražinta
1.	Krizių valdymo plano įdiegimas asmens sveikatos priežiūros įstaigose	VšĮ Krizių įveikimo centras	7 000	6 540,00	460,00
2.	Krizinių intervencijų metodika ir jos taikymas persirgusiems sunkia COVID-19 forma		35 300	12 746,91	22 553,09
3.	Psichologinė pagalba bandžiusiųjų žudyti artimiesiems		10 000	5 015,00	4 985,00
4.	Krizių postvencijos seminaras ir supervizijos		10 000	6 895,19	3 104,81
5.	Savižudybių prevencijos (SafeTalk) ir savižudybių intervencijos įgūdžių (ASIST) mokymai	Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	50 240	50 240	0
6.	Supervizijos, specializuoti mokymai ir kvalifikacijos kėlimas savižudybių prevencijos sistemos dalyviams		2 480	2 480	0
7.	Psichologinės pagalbos prieinamumo užtikrinimas LRK vyresnio amžiaus asmenims	Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija	4 070	3 695,00	375,00
8.	6-oji Vilniaus savižudybių intervencijos metodų konferencija	Lietuvos psichologų sąjunga	6 600	6 600	0
9.	VšĮ Karoliniškių poliklinikos ir VšĮ Lazdynų poliklinikos pacientų emocinės būklės ir gyvenimo kokybės ypatumai ir gerinimas po COVID-19 pandemijos	VšĮ Lazdynų poliklinika	16 899	16 899	0
10.	„Big Brothers Big Sisters“	VšĮ Paramos vaikams centras	8 429	8 429	0
11.	Individualios konsultacijos ir psichoedukacinės, psichologinės pagalbos grupės	VšĮ Vilniaus psichoterapijos namai	20 000	20 000	0
12.	Ilgalaikės emocinės paramos grupės veiklos užtikrinimas patiriantiems depresiją ir kasmetinių stovyklų patiriantiems depresiją vykdydas	VšĮ Neuromedicinos institutas	5 000	4988,30	11,70
13.	Nesuvoktos vienatvės epidemija	VšĮ Šeimos ugdymo centras	7 000	7 000	0
Iš viso			183 018	151 528,40	31 489,60

Audito ataskaitos „Psichikos sveikatos ir savižudybių prevencijos strategijos priemonių įgyvendinimas Vilniaus miesto savivaldybėje“
3 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas – įvertinti, Savivaldybės psichikos sveikatos ir Savižudybių prevencijos strategijos priemonių įgyvendinimą.

Audituojamas laikotarpis – 2021 metai. Siekiant įvertinti tendencijas ir pokyčius, kai kuriais atvejais naudojome ankstesnių metų duomenis.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar sudarytos sąlygos organizuoti į rezultatus nukreiptas veiklas įgyvendinant Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos priemones;
- ar vykdant Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos priemonių 2021 m. veiklas pasiekti planuoti rezultatai.

Audituojamas subjektas – Vilniaus miesto savivaldybės administracija.

Audito metu informaciją ir duomenis rinkome iš savivaldybės administracijos, veiklas vykdančių 5 įstaigų ir organizacijų (BĮ Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro, VšĮ Krizių įveikimo centro, VšĮ Karoliniškių poliklinikos, VšĮ Šeimos ugdymo centro, VšĮ Psichoterapijos namų). Šioms įstaigoms veikloms vykdyti 2021 metais skirta 162 989 Eur (89,1 proc. visų skirtų lėšų) savivaldybės lėšų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) vykdytų veiklų.

Veikloms vykdyti 2021 metais skirta 183 018 Eur savivaldybės lėšų, panaudota 151 528,40 Eur, grąžinta nepanaudotų 31 489,60 Eur.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus.

Audito metu naudoti įrodymų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
1. Savižudybių prevencijos priemonių planavimas tobulintinas	<i>Dokumentų peržiūra.</i> Nagrinėjome: Vilniaus miesto savivaldybės savižudybių prevencijos 2020–2024 metų strategiją, jos įgyvendinimo priemonių planą 2020 metams, strategijos 2020 metų priemonių plano įgyvendinimo ataskaitą, 2021 m. veiklų sąrašus, Vilniaus miesto savižudybių prevencijos memorandumą, kurį 2015 m. gruodžio 17 d. pasirašė 30 įstaigų ir organizacijų, Mero potvarkį dėl	Nustatyti, ar sukurta sistema, skatinanti bendradarbiavimą įvairiais lygmenimis, koordinuojamas Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos priemonių įgyvendinimas, atliekama savižudybių rodiklių įgyvendinimo analizė, kuria remiantis nustatomos priemonės rezultatams gerinti, ar nustatyti pamatuojami

	<p>Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020–2024 metų strategijos ir jos priemonių plano įgyvendinimo koordinavimo darbo grupės sudarymo, Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos įgyvendinimo priemonių veiklų parinkimo, administravimo ir finansavimo konkurso būdu tvarkos aprašą, savižudybių rizikos valdymo algoritmo koordinatorius, kurio pareigybė patvirtinta BĮ Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro etatų sąrašė, 2021 m. I–IV ketvirčių ir metines ataskaitas, Vilniaus universiteto mokslininkų atliktos Vaikų ir suaugusiųjų savižudybių įvykusių 2019 m. lapkričio – 2020 m. spalio mėnesiais Vilniaus mieste analizės rezultatus.</p> <p><i>Duomenų analizė</i> – analizavome Lietuvos ir savivaldybių 2018-2020 metų statistinius duomenis – mirčių skaičių dėl savižudybių.</p> <p><i>Pokalbis.</i> Kalbėjome su savivaldybės administracijos Sveikatos apsaugos skyriaus specialistais apie Vilniaus miesto savivaldybės savižudybių prevencijos 2020–2024 metų strategijos priemones, savižudybių prevencijos koordinavimą.</p>	<p>vertinimo kriterijai, tinkami stebėti ir vertinti priemonių įgyvendinimą.</p>
<p>2. Gali būti nepasiekti strategijos tikslai</p>	<p><i>Dokumentų peržiūra.</i> Nagrinėjome: Vilniaus miesto savižudybių prevencijos 2020-2024 metų strategijos įgyvendinimo priemonių veiklų parinkimo, administravimo ir finansavimo konkurso būdu tvarkos aprašą, su veiklų teikėjais 2021 m. pasirašytas Biudžeto lėšų naudojimo sutartis, metines ataskaitas, Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2021 m. gruodžio 31 d. ataskaitas, Veiklos vykdymo ir vertinimo kriterijų įvykdymo ataskaitas.</p> <p><i>Pokalbis.</i> Kalbėjome su VŠĮ Krizių įveikimo centro, VŠĮ Karoliniškių poliklinikos, BĮ Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro ir VŠĮ Šeimos ugdymo centro atstovais dėl veiklų įgyvendinimo.</p>	<p>Nustatyti, ar savivaldybėje pasiekti 2021 metais planuoti rezultatai, ar įvykdytos veiklos susiję su savižudybių prevencija, ar vykdant veiklas dalyvavo suplanuotas dalyvių skaičius, ar veiklų vykdytojai įvykdė visas Biudžeto lėšų naudojimo sutartyje nurodytas veiklas, ar analizuojamas vykdomų veiklų įgyvendinimas ir nustatomos priemonės rezultatams gerinti, ar savivaldybės interneto svetainėje paskelbta informacija nukreipta į savižudybių prevencijos priemonių ir paslaugų sklaidą.</p>